

LENDA DE MARÍA DA MANTA

Por: Eduardo V. Castro López ("EV. CALO")

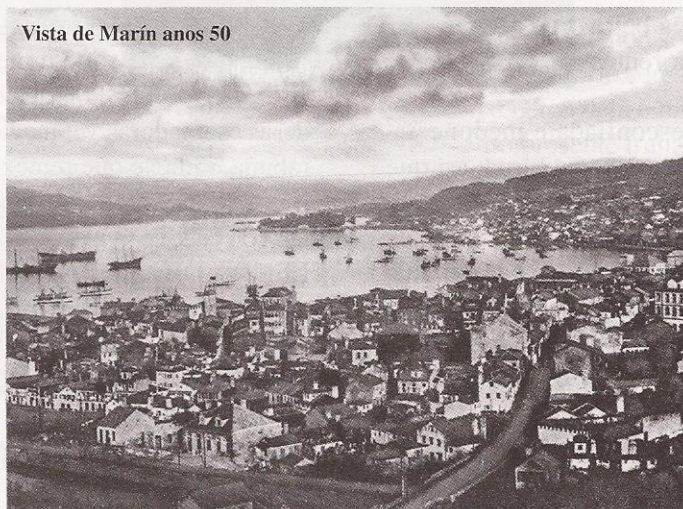
Informante: Ramón Castiñeiras Nores

Contoume miña avoa a seguinte historia, que á súa vez ela a escoitara da súa, e así sucesivamente recuando no tempo, fura que fura . . .

Durante a GUERRA DA INDEPENDENCIA, chegou a MARÍN, por ser lugar estratéxico, unha compañía de soldados franceses que no FORTE ou CASTELO DE SAN FERNANDO fixou cuartel e residencia.

Donos e señores do territorio, como adoita ocorrer na maioría dos casos, non tardaron eles en "tomala" coa poboación civil pasándose quilómetros da raia, abusando dos paisanos, de sempre, tradicionalmente, pacíficos e humildes habitantes dunha TERRA de verde paisaxe e linguaxe doce, patria de laboriosos e sufridos mariñeiros e labregos, farturenta tafona de cualificados soñadores e poetas. Mirade se se pasaban eles, que adoptando comportamentos de moi baixa laia, condutas sobexamente abominabeis, sen dor, amosando fígados de can, apoderábanse das escasas e miserabeis colleitas, saqueaban e lle prendían lume ás casas, fusilaban aos homes por simple xenreira ou antollo, mesmo por calquera miudeza ou nimiedade, ou sexa, por nadiña ou case nada. E se das nosas honestas mulleres falamos, dicir que de se opoñeren aos luxuriosos desexos da soldadesca gala con nocturnidade e aleivosía forzadas eran, vergonzosa e impunemente violadas; sen contar claro está, outras inhumanas e arrepiantes canalladas.

Comezaron os marinenses a desesperar porque non podían defenderse como quixeran ao non dispoñeren de sofisticadas armas, senón, unicamente das que a sabia natureza lles proporcionaba en abastanza, ás que se engadían os rudimentarios pero case inofensivos trebellos domésticos de pesca e de labranza. Foi entón cando apareceron por estes eidos grupos de salteadores de camiños, bos coñecedores das elementais pero efectivas tácticas da guerrilla; cando xurdiu un fato de bandoleiros, que onde menos se esperaba, á espreita, por sorpresa, aos confiados convois gavachos atacaban apoderándose das mercadorías

Vista de Marín anos 50

que rechiantes carros tirados por bestas de carga ao longo e largo da engurrada xeografía galaica transportaban.

Mandaba a gavela de guerrilleiros por conta propia: muller nova, bela e garrida, alta, morena, delgada, de enérxica e potente voz con vocación de mando; por decreto da herdanza que a terra e o sangue dan: escéptica, receosa, de raposeiro sorriso e fina retranca. E se dos ollos falamos, ¡ vaia ollos !: brillantes eles coma o diamante tales chispas de odio despedían, tan intensamente lostregaban, que sumado todo elo á viril, belicosa e ameazante presenza da súa dona por facer tremer facían ás ben fornecidas e organizadas tropas inimigas a piques de se enfrontaren nos máis inesperados campos de batalla. Montaba ela, de raza, grande envergadura e veloz, lindo e garboso cabalo branco, facéndoo

con tanta habelencia, que nunca cabaleiro tan avezado se tiña dado nin daba polas vilas, aldeas e casais da bisbarra: na arte da equitación, si señor, vela galopar constituía por antonomasia un maravilloso e irrepitíbel espectáculo. E xa para rematar o panexérico desta femia singular que berce tivo neste MARÍN da alma, cómpre salientar que noite e día exhibía ela como distintivo, de franxas color marrón, en bandoleira pendurada, rechamante, inconfundíbel e dadivosa manta:

de aí o curioso alcuño, o popular e lendario nome, de MARÍA, de MARÍA DA MANTA.

Actuaban a nosa protagonista e a súa fiel camada de noite e de madrugada, e decote, sempre, á porta dos pobres, envurullada nun anaquiño de tecido de la coas siglas M.D.M., algunha que outra moeda nunca faltaba, sempre aparecía: poucas de cobre, algunha de ouro, a maioría de prata fina.

Tantas baixas e danos económicos ao exército estranxeiro lle infrinxía, que por tales fazañas chegou MARÍA DA MANTA a adquirir en GALIZA grande e merecida fama. Así que non tardou "O FRANCÉS" en lle pór prezo á cabeza deste emblemático persoeiro feminino, ofrecendo simultaneamente elevada recompensa a quen tamén novas dese dos anónimos bandidos que compuñan aquela

aventureira, aguerrida e sanguenta cuadrilla, tan pequecha pero temíbel banda. Mais por aquilo de que neste mundo segundo semella todo se compra e se vende, de que desgrazadamente de ganchete sempre van ambición e perfidia, cobiza e deslealdade, de que nunca noxento XUDAS faltar ha nos asuntos do compromiso, da palabra dada, mencionar que un desventurado día polo brazo dereito foi ela delatada, polo máis íntimo, querido e admirado dos secuaces, vendida, traizoada.

Facendo ríxido control da cotián andaina de MARÍA DA MANTA, seguíndolle paso a paso as pegadas, a modiño e con moito tino desenfando o nobelo, pronto, moi axiña, os galos se enteraron do secreto lugar onde ubicado tiña ela o niño de retirada; si, a gorida onde logo de rapineiros ataques ricos botíns escondía, lugar que non era outro, consonte a memoria do pobo, que unha pequena caverna situada no canto sur de PORTOCELO, preto desta vila, á beira mesmo do MAR DE MARÍN, a rentes mesmo da praia.

A soldadesca napoleónica, desconfiada e medoñenta, polo si ou polo non, non ousaba meterse na furna; así que covarde pero práctica e expeditiva, unha soleada mañanciña de primavera decidiu voala. Tras o estrondo, un alude de pedras, xabre e tullo envorcou no areal atuíndo a camuflada e angosta entrada. ¿Que que foi de MARÍA DA MANTA? Fácil digo eu adiviñar o sucedido; doado, diredes vós, barruntar o resultado.

Praia de Portocelo, anos 50

Porto - Celso

Polo ocorrido, co tempo, para o pobo, as fazañas de MARÍA DA MANTA viñeron dar no xermolo dunha encantadora lenda digna de ser contada. Que se saiba, nunca ninguén foi quen de dar co seu corpo sepulto, soterrado;

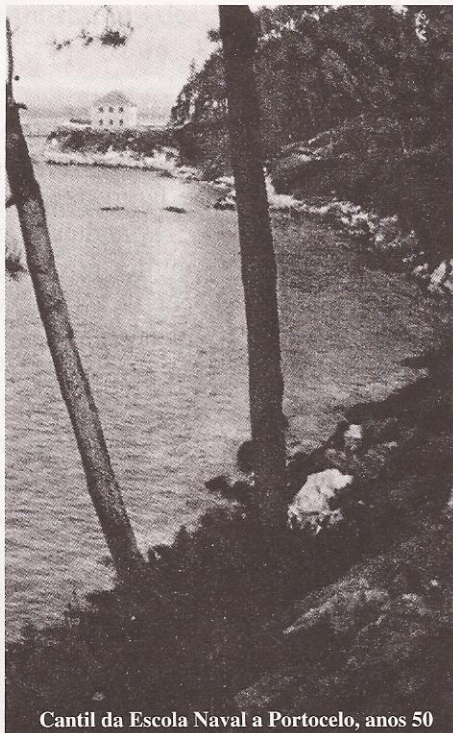
endexamais, malia transcorreren dende aquela xa vai para case douscentos anos.

Cando ano a ano cada maña dos estío encarreiro os meus pasos cara ao churrusqueiro e entrañábel AREAL DE PORTOCELO, e sorteando varadas dornas, botes e gamelas ansioso e esperanzado tento desentullar os escombros tanto tempo perante a hipotética cova amontoados, recuperar os disques abundantes e valiosos tesouros supostamente alí agochados, escondidos, unha indescribíbel sensación no peito sinto, unha febril e inefábel emoción me asolaga. E se me preguntades o porqué da miña teima, direivos que responde ela á moita lei que á tradición lle profeso; ao convencemento, de que cando o pobo abre a boca para nos contar eventos do pasado o pobo sabe moi ben que di, moi ben o que fala.

¿Que son lideiras dos que andamos aos biosbardos, que son eu un iluso de sete estalos, que o falar non ten cancelas, que o meu é falar por non estar calado? Pois alá vós, pero e se no transcurso dunha

desas esgotadoras veranegas xornadas matinais, rabuña que rabuña, remexe que remexe, por un casual descubriuse eu a imaxinaria morea de obras de arte, diñeiro e alfaias? De dar con elas, de as atopar, ¿non, si?, a tráxica pero maravillosa LENDA DE MARÍA DA MANTA sen dúbida ningunha a enriquecer viría, a reforzar, a vella identidade deste pobo mariñeiro tan namorado do mar. Asemade, aínda que de menor importancia, nin que dicir ten que de se facer a lenda realidade suporía elo para min a bicoca de ser dono dunha considerábel fortuna; a oportunidade, de sesentón poder gozar dunha material e envexábel prosperidade.

¿Que é coma ao castiñeiro pedirlle landras, ao carballo castañas? Xa o veremos. Ao tempo, tempo, porque o corpo dime que algún día darei co achado. E senón que máis dá. O que importa nestes lerios e a ilusión e vós ben sabedes que dela abondo teño, a esgalla. ¿E paciencia? Paciencia coído que se por docente nunca me faltou chegado a cabalo que tira a vello de supor é que menos me falta ¿Que que, que me deixe de parvadas, que das lendas olímpicamente pasades? Pois alá vós. Non sabedes, non, o saboroso manxar que vos perdedes, que rexeitades. Axioma no evolución dos pobos é que a leira do futuro cos arados dos pasado sempre se labrou, se labrará e se labra? Dígovolo moi en serio, crédeme, palabra. Agarimosa e didacticamente volo recorda este aprendiz de poeta, empedernido soñador, humilde mestre, que non vos di adeus, abur, senón, ¡ATA SEMPRE!.

Cantil da Escola Naval a Portocelo, anos 50